

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25 —; za ino-
zemstvo Din 40 — neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafova ulica šte. 5/L
Telefon šte. 73, ponoči tudi
šte. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 95.Inzeratni oddelček: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 99.Podružnici: Maribor, Baravska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.Račun pri poštnem črkl. zavodu: Ljubljana
št. 11.423. — Praha čisto 76.186.
Wien, Nr. 105.447.

Ljubljana, 25. avgusta.

Nič še ni gotovo, kaj bo odgovorila bolgarska vlada na kolektivno noto Jugoslavije, Grčije in Rumunije. Vendar je po nastopu diplomatskih predstavnikov Francije, Italije in Anglije jasno, da mora odgovoriti svojim sosedom direktno in da se ne more izogniti tej dolžnosti z apelom na Društvo narodov. Dasi se ne moremo soditi o končnem rezultatu te diplomatske akcije, ki jo je neposredno sprožil krvav incident pri Kri-
vi Palanki, vendar moremo biti z dose-
danjem njenim potekom zadovoljni. S tem, da se je naša vlada odločila za kolektivni nastop enako zainteresiranih, po komitiski akciji makedonskimi ogroženih bolgarskih sosed, je brez-
dvomno izvedla zelo sredo formo. Za-
kak vse dosedanje skušnje kažejo, da da-
nes v balkanski politiki rožljanje z oro-
žjem ne more biti uspešno, zakaj vsa-
kršna vojaška akcija se izkaže na kon-
cu koncev kot nemogoča. Balkan velja
v očeh Evrope ipak še vedno za nemir-
ni kot, odkoder lahko vsak trenutek
zapreti vojna nevarnost. Zato so na-
pram vsakršnim diplomatskim inciden-
tom, ki se tu pojavijo, skrajno nezaupni
in pazijo z največjo brigo, da se o ne-
mogoči resnejša nevarnost. Kdor rabi
tu v diplomatskih razpravah prebojevi
ton in operira s pretrdimi pretnjami, iz-
gubi simpatije že vnaprej; kaj šele, če
diplomate podpre vojake. To je prav
slabo obneslo lansko leto Grčiji v ob-
mejnem konfliktu pri Retriču.

Skupna akcija z Rumunijo in Grčijo
daje zadevi večjo tehtnost in postavlja
Bolgarijo pred evropsko javnostjo, v
precej slabšo luč, nego, ako bi nastopila
samo ena od sosed. Vrh tega je prav
posebej z našega jugoslovenskega sta-
lišča bolj oportuno, da se je poskušala
skupna akcija. Zakaj bilo je pričakovati,
da bi Italija poskušala na mani ali bolj
prikrit način nasprotovati našim zahte-
vam in po možnosti podpirati Bolgarijo
v njenem odporu. Odnosaji Italije do
Rumunije in Grčije jemljemo rinski poli-
tiki to bazo in jo silijo vpoštevati svoje
splošne balkanske cilje ter se ne zame-
riti tema dvema državama iz naspro-
tstva do nas. Na ta način se je posre-
žilo Bolgarijo do neke mere izolirati in na-
stop zastopnikov vodilnih evropskih ve-
lesil v Sofiji je bil bolgarski vladi dovolj
povdarjen mišljaj, kako se presoja njen
spor s sosedi v zapadni Evropi. In to je
že precejšen uspeh, osobito ko smo pred
jesenskim zasedanjem Društva narodov,
kjer stopi bolgarsko begunsko po-
sojilo v odločilni stadij.

Brezdvomno se bo Bolgarija skušala
izmotati na svoj način, kakor ga je so-
fijska vlada prakticirala že tolikokrat s
tem, da bo zanikala vsakršno zvezo z
makedonskimi in izjavljala, da ne more
povlati nanje, meje pa ne zadost-
no zavarovati radi premajhnega števila
vojake. Ali dolžnost vlad v Bukarešti,
Atenah ter Beogradu je, da ne izpuste
sedanje ugodno započete akcije poprej
iz rok, dokler ne bo vidnega uspeha. Si-
tuacija pred zasedanjem Društva narodov
ter ureditvi begunskega posojila
je dovolj ugodna. Dobro vemo, da se
sofijski vladni krogi ne bodo odpove-
dali svojim političnim aspiracijam, ki se
stvarno ujemajo s težnjami in progra-
mom makedonskimi; ali zato niti ne
gre. Gre namreč za to, da uvidijo v
Sofiji, da je postalo definitivno nemo-
goče vršiti borbe za svoje narodne
manjšine po starih krvavih metodah iz-
za turške dobe, marveč, da se je treba
pač poslužiti sodobnega civilizirani dobi
primerne načina, kakor se prakticira
po ostali Evropi. To je jedro problema
in ako bodo izginili krvavi poboji, ma-
sakri in zavratni umori iz političnega
programa nacionalne organizacije na
Balkanu, bo s tem Balkan izgubil svojo
najneugodnejšo značilnost, v svojo ve-
liko korist.

Ako doseže diplomatska akcija treh
balkanskih držav naposled ta cilj, bomo
lahko z njim zadovoljni ne le pri nas,
marveč v vsej civilizirani Evropi in na-
posled tudi — v Bolgariji sami.

Novi zakon o katastru

Beograd, 25. avgusta n. Novi zakon o
katastru, ki pride te dni pred ministrski
svet ima 70 paragrafov. V glavnem se
odreja za Srbijo in Črno goro popolnoma
isti postopek pri katastrski izmeri, kakor
je to v prečasnih kraljih. Mirjenja se bodo
vršila s pomočjo vojske, kakor je bilo to
tudi v prečasnih kraljih. Novi zakon o ka-
tastu je vezan na nov davčni zakon in
mora biti najkasneje leto dni po davčnem
zakonu predložen Narodni skupščini. Ne ča-
kajoč na uveljavljanje novega zakona so
mnoga mesta in občine v Srbiji pričela iz-
vajati kataster že sedaj. Spomladi prihod-
njega leta pa se gotovo to izvrši v vsej
Srbiji.

Aretirani atentator

Novi Sad, 5. avgusta. r. Policiji je uspe-
lo aretirati napadalca na upravo lista Ba-
ce-mag Naplo in na uredništvo lista Del
Baccka. Bila sta to trgovski pomočnik Ste-
pan Mihilič, javnosti znani atentator na Ra-
dića v Stari Pazovi in pa mestni nastavlje-
nec Juraj Baji.

Politična situacija

Vlada se je začela posvetovati tudi o resortnih stvareh. — Mi-
nister Srškić toži drž. podtajnika dr. Pernarja. — G. Uzunović
meni, da naj publika ne vprašuje vedno po novicah.

Beograd, 25. avgusta, p. Splošno po-
litični položaj se v teku današnjega dne
niti najmanj ne spreminja. Vlada je da-
nes zopet poskušala malo resneje delati
ter je imela sejo, na kateri so se bavili
samo z vprašanjem bodočega budžeta,
kakor so izjavili s seje odhajajoči mi-
nistri. Prihodnje dni bo imela vlada vrsto
sej, na katerih dnevni red pridejo tudi
druga vprašanja gospodarskega zna-
aja kakor vse one zadeve, ki so radi dol-
ge pavze v vladnem delu zaostale in ki
čakajo odločitve ministrskega sveta.

V političnih klubih je življenje vsak
dan živahnejše, ker poslanci drug za dru-
gim prihajajo v Beograd. Razgovori v
posameznih klubih sicer nimajo večje-
ga političnega značaja, ampak so bolj
informativni razgovori politikov o do-
godkih, ki so se pripetili za časa njho-
ve odsotnosti.

Včerajšnja izjava ministrskega pred-
sednika Uzunovića o demokraciji in nji-
hovem vstopu v vlado se v političnih
krogih tolmači kot določna ponudba za
vstop demokratov v vlado. Dr. Aleksan-
der Mijović, poslanec demokratske
stranke, je bil po tej izjavi pri Uzunovi-
ću in njegov poset se spravlja v zvezo
s pogajanjimi med demokracijo in radikali
glede stvaritve nove koalicije.

Predsednik Narodne skupščine go-
spod Marko Trifković še vedno ni pri-
šel v Beograd, četudi je bil njegov pri-
hod najavljen za danes. V vrstah radi-
kalov se opaža velika nesigurnost ra-
di zavlačevanja rešitve notranje krize
stranke. Ker je g. Pašić odložil svojo
vrnitev v domovino, bodo naibž morali
razčističenja razmer v stranki še

Sestavljanje koalicijske vlade v Grčiji

Admiral Konduriotis prevzel posle predsednika republike. —
Velike težave pri sestavljanju vlade. — Načelniki strank proti
vmešavanju vojske v politiko. — Italija in vprašanje Dodeka-
neza.

Atene, 25. avgusta k. Admiral Konduriotis
še sredi povrniti v Atene in je zavzel me-
sto predsednika republike. Pri predsedniku
so se zbrali glavni politični voditelji strank.
Konduriotis je naslovil na grški narod kratko
proklamacijo, v kateri naznaja, da je pre-
vezel funkcije predsedništva republike. V
kratkem se pričakuje priznanje nove vlade
po velenilu.

Atene, 25. avgusta s. Pogajanja med vo-
ditelji revolucije in načelniki strank so kon-
čana. Sestava koalicijske vlade je v načelu
sklenjena. General Kondilis in voditelji vseh
političnih strank so imeli sredi pred-
sedstvom admiral Konduriotis sejo in so
soglasno oficijelno priznali admiral kot
predsednika grške republike. Računajo, da
bo danes sestavljen novi kabinet.

Z druge strani prihaja vest, da je Kondi-
lis naletel na hud odpor kljub izjavam, da
vrne narodu izgubljeno svobodo.

Atene, 25. avgusta d. General Kondilis
je izjavil, da odstopi, ako ne bo mogoče se-
staviti koalicijske vlade in da bo ostalo
prepuštil volji mornarici. Tedaj pa bi se po-
javila nevarnost zopetne vzpostavitve dikta-
ture. General upa, da bodo voditelji strank
omogočili sestavo nove vlade, ki ji bo on
stopil na čelo. Najbrže se v najkrajšem času
sestanejo vsi voditelji strank pri generalu
Kondilisu in predsedniku republike Konduri-
otis, da se porazgovore o sestavi nove
koalicijske vlade. Vendar so načelniki
strank stavili pogoji, da se morata vojska
in mornarica povrniti k svoji pravi službi
in da se ne bosta več vmešavali v politiko.
Admiral Konduriotis je izjavil, da prevzame
zopet predsedstvo republike, ako se nove
volitve ne razpišejo šele v 6 do 8 mesecih,
ampak že tekem 2 tednov.

Rim, 25. avgusta l. Najnovejši dogodki
na Grškem so vzbudili veliko pozornost di-
plomatskih krogov, zlasti po izjavah ge-
nerala Kondilisa, ki jih je dal nekemu nemš-
emu novinarju. Kondilis je namreč rekel, da
vprašanje Dodekaneza ne more ovirati do-

Minister dr. Šuperina na Bledu

Borba Nemčije proti mirovni pogodbi

Izjavljeni odkup belgijskih kantonov Eupena in Malmédya.

Zadnje čase se je v nemškem in zapadno-evropskem časopisju mnogo razpravljalo o poizkusu Nemčije, da odkupi od Belgije bivše nemško okrožje Neaux (Eupen) — Malmédy, ki ga je versajska pogodba izročila kot plebiscito ozemlje Belgiji. To je že tretji poizkus Nemčije, da na tej fronti zruši teritorialne določbe versajskega miru. Navzlic skrbni pripravi in zelo ugodnim razmeram pa se je tudi ta najnovejši maneuver zlomil ob odporu Francije, Anglije in belgijske vlade, ki je jasno in kategorično odklonila ponudbe nemških emisarjev.

Celo akcijo je s strani Nemčije vodil sam predsednik nemške državne banke dr. Schacht. Njegova ofenziva datira že od srede julija, ko se mu je zazdelo, da je belgijska finančna kriza pripravila ugoden teren za odkup Eupena in Malmédya. Nemčija je ponudila, da vrne tistih 6 do 7 milijard mark, ki jih je med okupacijo izročila v promet v Belgiji. Bruselska vlada je to ogromno zalogo papirnih mark vzela iz prometa kmalu po premirju po kurzu 1 franka 25 santimov. Ta operacija je silno drago stala belgijsko državno blagajno. Belgija je vedno zaman zahtevala od Nemčije, da odkupi nazaj svoje marke. Zdaj pa se je dr. Schacht pojavil s predlogom, da Nemčija izpolni svojo dolžnost, če ji Belgija kratko in malo izroči v last novopridobljeno ozemlje Eupen - Malmédy. Nemčija bi za papirne marke plačala letos 30 milijonov dolarjev, 30 do 50 milijonov pa bi se izplačalo tekom prihodnjih let.

Zanimiva je velika propaganda, ki jo je vodilo nemško, zlasti nacionalistično časopisje za odkup belgijskega teritorija. Tako je pisala »Kreuz-Zeitung«: »Prebivalci Eupena in Malmédya niso Belgijci. Vrniti se hočejo k Reichu, od katerega so bili s silo odcepljeni. Belgija je mala država sredi narodov in dokler bo obstajala ta Versaillesva začrtana meja, bo nemogoče sporazum med Nemčijo in Belgijo.« »Kreuz-Zeitung« je trdila, da sta oba kantona obubožala pod belgijsko upravo in da zahtevata težke žrtve od belgijske državne blagajne, ki ju mora subvencionirati. Po poročilu istega lista se ustanavlja v Eupenu-Malmédju »Heimatsbund« slično kot v Alzaciji, ki hoče braniti nemstvo teh krajev.

Karakteristično je, da so se našli celo v Belgiji časopisi, ki so priporočali kupčijo. List »Bien public« je enostavno izjavil, da bi sklenila Belgija sijajno kupčijo s prodajo obeh kantonov. »La Gazette de Bruxelles« je izrazila dvom glede belgijskega čustvovanja eupensko - malmédyskega prebivalstva. Celo socialistično časopisje je priporočalo prodajo. »Peuple« je izjavil, da ozirni na prestiž in nacionalno čast ni mogoče nič opraviti pri tej stvari. Vendar so socialisti zahtevali, da bi moralo prebivalstvo s ponovnim glasovanjem povedati, če se ne protivi odstopu Nemčiji.

Z druge strani pa je opozarjala katoliška »Libre Belgique«, da bi odstop bil pregrešek zoper versajsko pogodbo, vsled česar ga vlada ne sme odobriti. Liberalna »Indépendance belge« pa je zahtevala, da se ta nemoralna kupčija energično in kategorično zavrne.

Končno se je morala s celo zadevo pečati tudi belgijska vlada na ministrski seji sredi preteklega tedna. Justični minister, liberalni Hymans je razložil moralne, politične, diplomatske in finančne argumente, ki ne dovoljujejo, da bi se sprejela nemška ponudba. Povdaril je še posebej, da Anglija in Francija ne bi mogli dopustiti take kupčije. Ministrski predsednik Jasper in zunanji minister Vandervelde sta priznala vso težo Hymansovih argumentov, katerim so se morali ukloniti tudi tisti ministri, ki so obravnavali nemško ponudbo samo iz finančnega vidika.

Tako je belgijski ministrski svet enotno sklenil kategorično odkloniti dr. Schachtovo ponudbo. S tem je ta najnovejša nemška ofenziva proti teritorialnim določbam versajskega miru doživela poraz.

Nevarnost Velike Nemčije

Pomembna izjava francoskega novinarja.

«Journal» prinaša članek izpod peresa novinarja Helseya, ki je prepoznal zadnje mesece balkanske države, potem pa Nemčijo in Avstrijo, v katerem se bavi s priključitvenim vprašanjem.

Helsey najprej ugotavlja, da ne sede veliki zagovorniki združitve na Dunaju, ampak v Berlinu, odkoder vodijo vso propagando. Ne samo v Avstriji, ampak tudi v drugih državah skušajo vplivati na javno mnenje in nameravajo celo v francoski javnosti propagirati misel združitve Nemčije in Avstrije. Sicer pa ta misel ni nova. Že knez Lichnowski se je leta 1898, domenil s merodajnimi činitelji, da bo propagiral idejo združitve. Kasneje, ko je bil v Nemčiji na krmilu knez Bülow, se jim ni tako mudilo, ker niso hoteli z združitvijo ojačati katoličanstva v Nemčiji.

List se bavi potem z vlogo, ki jo je igrala Avstrija proti koncu vojne in pravi, da je zopet povzela misel združitve nemška republika in jo tudi svečano dokumentirala v členu 61. weimarske ustave.

Pokret za združitve ne pomenja velike nevarnosti le za vzhodne države v Evropi, ampak tudi za Francijo. Fran-

cija in Nemčija nista krvaveli štiri leta zato, da bi končno trpeli še večjo Nemčijo, kot je bila pred vojno. Tudi Anglija je spoznala, kje tleči nevarnost, ker bi se z združitvijo Avstrije z Nemčijo zaprla dunavska kotlina in bi tako nastala barjera proti vzhodni Evropi. Isto velja tudi za Češkoslovaško, Poljsko in Rumunijo, ki se morajo le bati povečane Nemčije. Zato so tudi odločno nastopile proti združitveni misli, ker bi bile sicer ločene od Francije. Zlasti mora biti vzdržljiva z oborožitvijo Češkoslovaška. Ni dvoma, da si tudi Italija ne želi skupne meje z Nemčijo, ker je znano, da ta država ni prijetna soseda. Švica bi takisto le nerada videla, ako bi se Nemčija raztegnila do Predarlškega.

Po mnenju Helseya ni dovolj jamstva v tem, da se odpravi člen 61. weimarske ustave, ki je mogel prodreti leta 1919, vsled sklepa veleposlaniške konference. Interesirane države naj pazijo, da bodo mogle v danem trenutku preprečiti misel združitve Nemčije in Avstrije.

„Makedonstvujušči“ nespravljivi

»Neue Freie Presse« objavlja izjavo notranje makedonske revolucionarne organizacije, ki jo je prejela iz Makedonije in ki so jo podpisali člani odbora A. Protogerov, I. Mihajlov in J. Hristov. Ta izjava razpravlja o kombinacijah časopisja balkanskih držav o balkanskem paktu oziroma o zvezah ali sporazumih med posrednimi državami na Balkanu. Izjava naglašja, da te kombinacije ne drže.

Glede Bolgarske pravi ta izjava, da se ta država vedno trudi živeti s svojimi sosedomi in sploh z vsem svetom v dobrem razmerju, da pa izliva vsak bolgarski pukret v Dobružo ali Makedoniji sovrstno sosedov proti Bolgariji. Osrednji odbor organizacije nadalje, da je položaj balkanskih držav od l. 1913 dalje manj učvrščen kakor kdaj poprej. Predvsem manjka danes tavenstvo politično ravnotežje med balkanskimi državami, kakor je obstajalo pred vojnami. Danes tudi ni narodne enakopravnosti, kakor je obstajala svoj čas. Balkan je bolan. Trajen in pravi mir se bo na tem polotoku dal doseči le tedaj, ko ne bo noben balkanski narod tlačil delov drugega naroda na Balkanu in ako se vsaka zgodovinska nastala balkanska država, torej tudi Makedonija, sama vlada. Potem bo prosta tudi pot za združenje balkanske države. Največja krivica se je v mirovnih pogodbah zgodila Makedoniji, ki je raztrgana na tri dele.

Izjava zaključuje: »Osrednji odbor notranje makedonske revolucionarne organizacije se postavlja na stališče makedonskih interesov, razume pa tudi interese ostalih balkanskih narodov. Zato izjavlja, da bo nadejavaj bol, dokler ne bo dosežena avtonomija Makedonije, ki je smoter organizacije, odkar obstoja. S takšnimi sredstvi se bo boj nadaljeval, ali bo legat ali il galen, je odvisno od onih, ki danes vladajo v Makedoniji.« (d)

Kongres narodnih manjšin v Ženevi

Važen dnevni red kongresa.

Ženeva, 25. avgusta. d. Danes je bil svečano odprt drugi kongres narodnih manjšin, ki bo trajal tri dni. Pripravljalna dela so zaključena in je vse pripravljeno za nemoten in uspešen potek tega važnega kongresa. Zastopane so skoraj vse narodne manjšine v Evropi. Od onih manjšin, ki niso bile zastopane na prvem kongresu lanskega leta, so letos povabljeni Češkoslovaki iz Avstrije, židje iz Rumunije in Bolgarije, Bolgari in Poljaki iz Rumunije in Velerusi iz Poljske. Na tem kongresu pa manjkoje Slovaki iz Madžarske, ki jih je okrog 200.000. Zato je nerazumljivo, da ni bila na kongres povabljena ta znatna narodna manjšina.

Vprašanje predsednika še ni rešeno. Najbrže bo predsedoval kongresu slovenski poslanec v rimskem parlamentu dr. Josip Wilfan, generalni tajnik pa bo dr. Amende.

Kongres se bo bavil s sledečimi važnimi zadevami: zagotovitev kulturne svobode, ureditev jezikovnega vprašanja, zagotovitev enakopravnosti v gospodarskem pogledu, domovinska pravica, volilna pravica, ureditev sporov med vladami in narodnimi manjšinami in drugo. Na dnevnem redu so torej zelo komplicirane stvari. Zato je poseben odbor kongresa, v katerem je vsaka manjšina zastopana po enem delegatu, izdelal načrt za pododbove, v katerih bodo razpravljali posamezno: 1. o gospodarskih problemih, 2. politično-jurističnih vprašanjih, 3. o kulturnih in 4. o vprašanjih organizacije. V teh komisijah se predela vsa tvarina, ki je pripravljena za kongres, tako da pridejo pred plenem le izgotovljeni elaborati in resolucije, o katerih naj plenem kongres razpravlja.

Vatikan o položaju v Mehiki

Rim, 25. avgusta. d. »Osservatore Romano«, glasilo Vatikana, prinaša sledečo objavo papeškega državnega tajništva o dogodbah v Mehiki: Listi so poročali o pogajanjih, ki so jih imeli nekateri člani mehiškega episkopata s predsednikom republike Callesom. Opozarjamo svoje čitatele na to vest, ker je lahko tendenciozna. Od mehiškega episkopata ni dobil Vatikan o tem nobene vesti in tudi sicer niso predpisane nikake nove smerice.

Mexico City, 25. avgusta. d. Upanje, da bo kulturni boji hitro končan, je vsled doglasnega sklepa katoliških škofov, naj duhovniki pod sedanjimi razmerami še ne obnove svojih cerkvenih funkcij, padlo v vodo. Boj kot naj se nadaljuje. Iz vseh doslej sklenjenih načrtov episkopata se vidi, da upajo v doglednem času doseči spremembo ustave.

Rudarska stavka v kritičnem stanju

Angleški rudarji so očitno po vplivu boljševikov pričeli zopet z nemiri in spopadi. — Vesti o novih pogajanjih preuranjene. — Min. predsednik Baldwin na počitnicah.

London, 25. avgusta (brž). Radi agitacije rudarskih voditeljev, ki pregovarjajo rudarje, naj trdno zahtevajo rešitev sp

Naši kraji in ljudje

Kongres čebelarjev v Dubrovniku

V torek je bil v Dubrovniku zaključen tri dni trajajoči kongres jugoslovenskega čebelarstva, kateremu sta prisostvovala tudi dva delegata čebelarstva iz Češke. Sklenjeno je bilo, da se bo vršil prihodnje leto vseslovenski čebelarški kongres v Pragi, prihodnji kongres jugoslovenskega čebelarstva pa v Rumi v Slavoniji.

Največ se je razpravljalo o nesolidnosti prevažanja čebel iz kraja v kraj in izdelavi medu. Ugotovljeno je bilo, da bo letošnja količina medu za domače potrebe v naši državi popolnoma zadostovala. Kongres je sprejel resolucijo, ki zahteva od ministrstva zaobrazdaja, da zniža tarifo za prevažanje čebel, da dovoli dalje ponovno uvoženje čebel, ki naj se nujno transportirajo z brzovlaki. Resolucija tudi zahteva, naj se ob priliki uvoza in prevoza medu blago komisijski pregleda, ali ni morda ponarejeno in da naj se sploh posveča večja pozornost prevažanju čebel. Izvoljena je bila dosedanja uprava s predsednikom Sv. Gjorgjevićem iz Beograda, dokler se ne osnuje centralna čebelarstva zadruga.

Čebelarstva razstava je bila odprta v prostorih učiteljskega. Pokazala je že do sedaj velik uspeh. Razstavilo je nad 200 čebelarjev. Mnogi posetniki razstave so bili naravnost presenečeni, ko so videli, kaj vse moreta nuditi med in čebela. Razstavljeno so razni likerji, kompoti, čokolada in drugo. Šolski upravitelj Josip Rečar iz Vukovara je razstavil tudi svojo specialno kolinsko vodo in pomado, ki je osobito dobra za nego obraza.

Kranj - vzor stavbne delavnosti

Stavbena sezona se sicer bliža k koncu, vendar se v Kranju še neumorno dela, kakor da se je šele začela. Pod Jelenovim klancem dokončujejo tri nove vile na svetu, ki ga je mestna občina v razumevanju svojih socialnih nalog odstopila po izredno nizki ceni. Ko bodo zgrajene te vile, bo na tem delu mesta stalo že osem novih stavbarnikov in nad 20 stanovanj. G. dr. Beno Sabothy gradi na svojem novo urejenem vrtu lično hišo. Mestna občina je dokončala renoviranje fasade starodavne mestne hiše na trgu, ter moramo pohvalno omeniti g. prof. Grebenca, ki je vodil renoviranje dela v prvotnem stilu. G. tovarnar Kocbek je že skoro dokončal prezidavo biveh Kilerjeve hiše, katero je dvignil za 2 nadstropja, ter se prične v njo seliti tovarna družba IKA.

Puškarica se je znatno povečala, ter je na novo montirala preko 100 strojev in se je te dni že izdelala prva lovska municija. Podjetnemu in agilnemu g. Pošingerju, ki je prevzel vodstvo tega obrata, ki zapojuje že danes nad 100 delavcev, k lepemu uspehu iskreno čestitamo ter želimo daljših še večjih uspehov. Lepo goštko župno cerkev renovira stavbenik g. Slavec. Bivši Golarjevo hišo pa je prezidal in uradila g. Marija Bučarjeva. G. Lina Macarol, gđ. Mašterjeve, g. Kristan, g. Hlebs, g. Peter Mayr, g. Fr. Gorjanc, Jadransko posavska čevljarica, g. Kos, g. Marenčič, g. Franc Majdič, g. Marija Prevc, g. Ciril Valt in g. Sink so modernizirali in prezidali svoje hiše, v splošnem pa so renovirane in preplekane skoro vse stavbe v Kranju. G. Miro Peterlin je prizidal svoji novi vili lep salon in gospodarsko poslopje, lepe vrtove so si pa uredili g. nadzornik Zupančič, g. veterinar Pahor in gošpa Fani Semen. Tudi tiskarna Sava prezidava svojo hišo v Kokriškem predmestju, kamor se v najkrajšem času preseli po

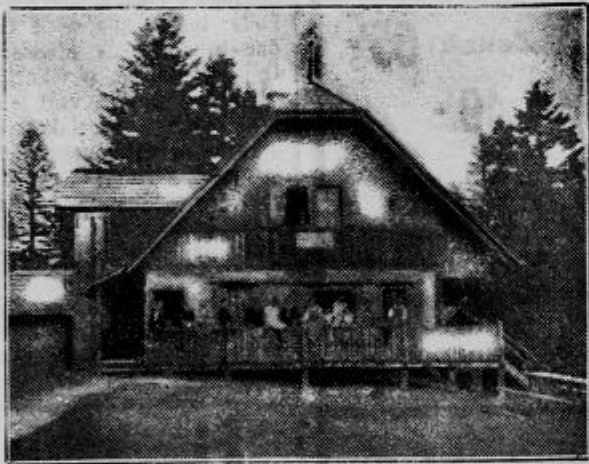
štini urad. Pozabiti pa ne smemo mestne občine, ki je poleg obširne renovacije in adaptacije svoje uradne hiše izvršila novo kanalizacijo v Rožni ulici, v Savskem predmestu in pod Jelenovim klancem.

Na Parovski loži pa z ameriško naglono raste iz tal nova tovarna tekstilne industrije družbe Intex. Dva objekta v izmeri po 3000 m² sta pod spretnim vodstvom inž. Džedeka v teku treh tednov dogradena do strehe, za velik nad 50 m visok kamin pa se betonirajo fundamenti. Pisarniško posloje je že dogradeno in se že ometava.

Ruška koč na Pohorju

Na zeleni tratici poleg cerkvice Sv. Aneha se razprostira celo leto oskrbovano planinsko letovišče Podravske podružnice SPD v Rušah, in sicer: Ruška koč na Čandrovu koč za turiste, vila Planinka za letoviščarje, skupno z okroglo 50 posteljami. Poleg se nahajajo še gospodarska poslopja z moderno urejeno ledenico, ki omogoča

moža, ki segajo nazaj v 15. stoletje ter jih dosežemo od Sv. Aneha za 20 min. To pot je na novo markirana z rdečo piko na bellem polju. — Lepi žetli so tudi na Žigerov vrh, Staro glazlo, Peršetov vrh, k Reberski bajti, Črni mlaki, Colzerjevi bajti, Mariborski koči, Razglednemu stolpu na Ciglenici, Sv. Bolenku, Gladovnem studen-

je najboljšo prehrano vseh gostov. Osobito, ker se kolje živina v poleg se nahajajo klavniči Romanov studenec poleg Planinke in Čudežni studenec pod cerkvijo zalagata to naselbino z dobro pitno vodo. Poštno zvezo ima z železniško postajo Ruše trikrat tedensko, in sicer ob ponedeljkih, središčih in petkih.

Najkrajši dohod je iz Ruš ob koroški železnici, odkoder se pride z lahkoto v 3 urah na vrh. Med drugimi dohodi so omeniti: iz Maribora čez Sv. Bolenko-Mariborsko koč 5 ur, iz Slovenske Bistrice čez Šmartni 5 ur, iz Hoč 5 ur, iz Frama 4 ure, iz Ruš skozi dolino Lobnice z njenimi krasnimi kaskadami in slapovi 6 ur.

Letoviščarji in turisti, ki prihajajo kaj radi semkaj, imajo najlepše izlete, tako n. pr. k slapu Šumik, uro hoda in dalje čez 20 min. k slapu Mali Skok. A najkrajši je izlet k razvalinam cerkve Sv. Pri-

luži, čez Sv. Tr. Kraje na Veliki vrh ali Župnik, k Ravbarskim pečem, Plošovi bajti (Belgot), na Smolnik, k Sv. Urši, v Šmartni, daljši čez Plošovo bajto na Klopni vrh in od tam ali na Roglo, ali pa čez Ribniška jezera na Veliko kopo itd. Ne manjka pa tudi mičnih in kratkih gozdnih izprehodov v vseh smereh okrog Ruške koč.

Tudi za zimski sport je dobro preskrbljeno ter ima podružnica za sanikaže na razpolago več eno- in dvo- in trosednih sank. Ob dobrem snegu se je mogoče od Ruške koč voziti naravnost do Ruš ter je to eno najlepših sankališč Pohorja. Tudi smučarji pridejo na svoj račun.

Pohorje zeleno je gorski naš raj, kdor enkrat ga vidi, rad pride nazaj; so košati gozdovi, livade lepe, bistri potoki, zdrave vode. V ostrem tem zraku človek oživi, si dušo in telo ozdravi, okrepi. Gorski

Tragična smrt slovenskega vojaka v Bosni

Iz Višegrada v Bosni smo prejeli večerji sledeči dopis naših, tamkaj služečih vojakov.

Pri peti brdski diviziji v Višegradu v Bosni se je zgodil dne 19. t. m. tragičen slučaj, ki je zahteval za žrtve življenje dobrega in poštenega slovenskega vojaka. Janez Levstek iz Travnika pri Loškem potoku je namreč po nesreči ubil komandirja straže Janeza Borleta iz Naklega nad Kranjem. Mislil je, da ima prazno puško, je v šali nameril puško na Borleta v trebuh in spustil. Počilo je in Borle se je zgrudil smrtno revarno zadet na tla, kjer je obležal v nezavesti. Tovariši so mu pritekli sicer takoj na pomoč, vendar pa je bila poškodba tako težka, da je že šest ur kasneje je izdihnil.

Tragična smrt slovenskega vojaka je zbudila v Višegradu, kjer so naši vojaki prav

priljubljeni, splošno sožalje. Domačini so položili na njegovo krsto kar tri vence, dva pa vojaki. Pogreb se je vršil dne 20. t. m. ob ogromni udeležbi prebivalstva v Više gradu.

Napad na redakcijo madžarskih listov v Novem Sadu

Na redakciji dveh madžarskih listov — »Del Bacske« in »Bacsmegey Naplo« — v Novem Sadu je bil izvršen v noči od torika na sredo napad. Neznani zlikovci so prišli najprej pred prostore »Bacsmegey Naplo«, ki se nahajajo na Wilsonovem trgu. Sneli so napisno tablo, razbili nato okna na poslopju in tudi veliko redakcijsko izločbeno okno. Ker roloji niso bili spuščeni, so mogli napadaleci z lahkoto izvršiti svoj posel. Škoda znaša več tisoč dinarjev.

Nato so odšli napadalc na Trg Oslobođenja, ker so v neki hiši na dvorišču uredniški prostori »Del Bacske«. Tamkaj so se zadovoljili s tem, da so sneli napisno tablo, drugo tablo, višec na hodniku, pa so zamazali s katranom. Obe redakciji sta poslali radi napada brzolaven protest na notranje ministrstvo in pritožbo na Jugoslovnsko novinarsko združenje.

Drzen vlom na Jurčičevem trgu

Vlomilec odnesel iz prodajalne V. Sterniša 7100 Din, vse drugo pustil v redu. Ljubljana, 25. avgusta

Na Jurčičevem trgu se nahaja poleg delikatesne trgovine Ravtar trgovina s čevlji V. Sterniša. Vodil jo gospa Viktorija Sterniša že več let. Kakor običajno, ne da bi spustila rolo doli, marveč je vrata zaklenila z običajnim ključem.

Po opoldanskem odmoru je prva prišla v trgovino učenka. Začudila se je, ko je zapazila prodajalniška vrata odklenjena, a gospe ni bilo nikjer. Ko je gospa prišla, jo je učenka takoj opozorila na sumljivo okolnost. Ker je bilo pred 3 leti že enkrat vlomljeno ter je takrat vlomilec odnesel precejšnjo množico čevljev, je g. V. Sterniša takoj pričela pregledovati vso zalogo čevljev. Po splošnem pregledovanju je našla vso zalogo v popolnem redu. Nato je gledala v

Domače vesti

* **Imenovanje v ministru trgovine.** Kralj je podpisal ukaz, s katerim je za načelnika oddelka za strokovni pouk imenovan David Korenčič. Z istim ukazom je upokojen Dragotin Banfič, inspektor omenjenega ministrstva.

* **Iz finančnega ministrstva.** Ker je bila generalna direkcija posrednih davkov upokojena, je upokojen tudi njen dosedanj direktor B. Robiček, eden po službi najstarejših uradnikov finančnega ministrstva.

* **Gradnja železnice Rogatec-Krapina.** Kakor znano, vsebuje budžet za tekoče leto tudi potrebne kredite za gradnjo železniških prog Rogatec-Krapina in Bakar-Kraljevica. Ker je bil budžet odobren šele koncem prvega četrtletja ter je otvoritev pisarne in trasiranje vzelo še precej časa, zato je gradnja samo letos še niso mogli pričeti, ker tudi potrebne eksproprijacije še niso izvršene. Vsa pripravljala dela pa bodo letošnja končana, tako da bodo z gradnjo lahko pričeli prihodnjo pomlad.

* **Novi senior evangelijske cerkve.** Prošli tork je bilo v Novem Vrhu zaključeno zborovanje sabora evangelijske cerkve v naši državi, ki je bil sklican v svrhu izvolitve novega vrhovnega seniorja namesto pokojnega dr. Wagnerja. Za vrhovnega seniorja je bil izvoljen dr. Pop. Ministrstvo za vero je njegovo izvolitve že odobrilo.

* **Afera z gobelini grofa Festeticsa.** Našim čitateljem je znana afera z gobelini grofa Festeticsa je stopila v razveseljen preokret. Kakor poročajo iz Zagreba, je bilo sodišče predloženo pismo grofa Festeticsa, v katerem se odreja svojih gobelinov in jih prepusti hrvatskemu narodnemu muzeju v Zagrebu. V skladu s tem izjavo je bila izročitev gobelinov in drugih umetnin iz Festeticsove posesti sistirana.

* **Osebnostna vest.** Diplomiral je na mojstrski klavirski šoli dr. konservatorija v Pragi naš rojak pianist g. Anton Ravnik, brat prof. Janko Ravnika. Čestitamo.

* **Hilmen.** Danes se poročita v Ljubljani g. Josko Serajnik, šolski upravitelj na Dvornem-Mojstranju, z gosposcino Geli Vrhovčev. trgovčev hčerko iz Ljubljane. Poročili jih bo g. dr. Demšar, profesor verouka na učiteljski. Bilo srečno!

* **Smrtina kosa.** V Črnomlju je umrla g. Klementina Müller, roj. Robas, mati ugodnega tamkajšnjega trgovca g. Karla Müllerja. Pokojnica je bila skrbna mati in blaga ženska, ki je uživala splošen ugled. Pogreb bo danes popoldne iz hiše žalosti na pokopališču v Črnomlju. Blag ji spomin, žalujomči naše iskreno sožalje!

* **Dijaksko prenočišče v Zagrebu.** Oblastni odbor »Rdečega križa« v Zagrebu je pričel akcijo, da se zgradi v Zagrebu prenočišče za dijake, ki dohajajo ali potujejo preko Zagreba.

* **Otvoritev proge Štip-Kočane.** Dan otvoritve nove železniške proge Štip-Kočane sicer še ni določen, vendar pa se pričakuje, da bo proga slovesno otvorjena v najkrajšem času in da bo prisostvovali odpravi trdi kralj. Kompletna kompozicija dvornega vlaka je že odšla skozi Skopje proti Štipu.

* **Promet na progi Osijek-Bogojvo upostavljen.** Predvčerajšnjim je bil promet upostavljen železniški promet na progi Osijek-Bogojvo. Vlaki vozijo do mostu pri Bogojvu, ki ga je Donava ob zadnji poplavi porušila. Potniki se z ladjo prepeljejo čez Donavo in nadaljujejo potovanje zopet z železnico.

* **Selska dostava pri pošti Raka.** Pri pošti Raka je uvedena selska dostava in sicer ob ponedeljkih in četrtekih v vasi Sela, Savnik, Patern, Straški vrh, Straža, Pijana gora, Rostoke, Gradišče, Zabuče, Čelne, Jelenik, Koritnica, Žirovnik in Podulce; ob torčih in petkih v vasi Podvrh, Zabukovec, Višnjevec, Raški vrh, Brezje, Površje, Dolnja vas, Brezovica, Gomila, Dobrava, Pristava, Videm, Cicelj in Dule; ob sredah in sobotah pa v vasi Cizle, Sročnik, Visele, Dolga Raka, Podlipa, Smednik, Gmajna, Ravno, Zabajek, Mali Koren, Veliki Koren, Kržišče, Goli vrh, Mikote in Zaloke.

* **Za pokrajinsko razstavo »Ljubljana v jeseni«** od 4. do 13. septembra so pripravljena dela v najboljšem teku. Na novo se preurejajo razstavnih paviljonov za posamezne razstave, ki bodo sila zanimive in poučne. Z ogledom razstave bodo prišli na svoj račun obiskovalci vseh stanov in poklicev. Isto tudi ljubitelji dobre kapijke, ker bo tudi pri tej prireditvi odprt vinski oddelek, znan iz ljubljanskih velesojm. Samo da bo toplot nudi še več izbranega in pestrega razvedrila. Razstava se odpre v soboto, dne 4. septembra ob pol 10. dopoldne. Legitimacije so že v prodaji pri vseh večjih denarnih zavodih, trgovskih in tiskoprometnih ustanovah, dobe se tudi pri župnih uradih, županih in podružnicah kmetijske družbe Legitimacija stane Din 30 in daje pravico na poljuben vstop v vse razstave ter na polovico ceno po železnici.

* **Podružnica SPD v Kranjski gori naznanja,** da odpravi v nedeljo dne 29. t. m. novo pot po severozapadni strani na Prisojnik (2574 m). Zbirališče pri koči na Gozdu, odkoder odhod točno ob 7.30 z vodnikom po novi poti na vrh. Sestop po nemški ali slovenski poti na Vršč in nazaj h koči na Gozdu, kjer se bo vršila prosta zabava z godbo in petjem. Ker se je delo vsled slabega vremena zavleklo v konec sezone, se je morala slovesna otvoritev preložiti za prihodnje leto. Podružnica bo skrbela, da se tedaj odpravi zajedno še druga nova pot skozi Prisojnikovo okno in to vsaj v prvi polovici julija. Vreme imamo krasno, pot je nad vse interesantna, zato vsi planinci skretno povabilni!

* **Iz Aleksandrovega nam pišejo:** Nekako 1600 metrov od vhoda v aleksandrovske zaliv so prišli na obrežje, kjer se ima zgraditi v bližnji bodočnosti Dečji dom, do žive vode. Ker se do stavbišča ne more priti z vozom, je dovažanje gradbenega materiala nemogoče. Ko se napravi do stavbišča voz-

na pot, se bo z delom lahko takoj pričelo. Dečji dom bo stal takorekoč ob odprtem morju, ker bo je majhen pomol branil pot valovom v kopališče. Upanje je, da bodo naši malčki že prihodnjo letoviško dobo uživali vse dobroto morskih kopališč.

* **Posavje polno rib.** Po vestih iz Beograda je kmetijsko ministru prešlo obvestilo, da se je v Posavju, ki je bilo popolnoma poplavljen, voda že otekla. V raznih nizinah pa je ostala ogromna količina rib, ki jih seljaki sedaj pokladajo živini. Ministrstvo je odredilo, da se ribe iz higienskih razlogov odstranijo.

* **Razstava psov v Ljubljani** bo v okviru ljubljanske jesenske razstave 8. in 9. sept. Zanimanje je zelo veliko tako v krogih, ki se bavijo s hišnimi ali domačimi psi, kakor tudi v lovskih krogih. Med lovskimi psi bodo prevladovali braki. Lov z braki je v Sloveniji glavni način lova, zato ni čudno, če ima Slovenija lepo število brakov različnih pasem. Po večini so ti psi v rokah lovcev na deželi. Ker pa poznamo zavednost naših lovskih krogov tudi onih z dežele, smo uverjeni, da se bodo tudi ti s svojimi lepimi braki udeležili razstave. Krivo bi bilo pa misliti, da spada na razstavo le tak brak, ki je vpisan v rodovni knjigi in se more izkazati z rodovnikom. Klub ljubiteljev brakov deluje komaj 2 leti, zato še ni mogel materialno razčistiti. Imamo še na stotine brakov, ki po svoji zunanosti zaslužijo, da se vpišejo v rodovno knjigo. Naj torej noben lovec, ki ima količjak čistokrvnega braka, ne zamudi te prilike in naj psa razstavi. S tem bo izvedel nepristransko strokovnjsko oceno svojega psa, pa tudi sam videl lepe brake drugih lovcev.

* **Vlom na deželi.** V Zagorici so vlomili ponoči v trgovino Ivanke Rode ter ukradli 200 Din kovanega denarja; privoščili so si tudi 1 kg slanine in 60 dg salam. Vlom so izvršili cigani in sicer dva moška, suhih zagorelih obrazov in črni las ter dve mladi črnolasi in suhljati ciganki.

* **Zopet smrtna nesreča pri mlatvi.** V Rucmancih v mariborskem okraju se je v tork smrtno ponesrečila Liza Petek, ki je bila zaposlena pri mlatinskem stroju. Stroj jo je zagrabil za krilo, jo trkal zavrtel ter jo nezavestno vrgel na tla. Uboga žena je vsled težkih notranjih poškodb kmalu nato umrla.

* **Utopljenec v Krki** Pri St. Petru v novomeškem okraju so nedavno potegnili iz Krke neznanega utopljenca. Po poizvedbah se je dognalo, da je utopljenec identičen z Jakobom Zeljanom, železniškim skladiščnim delavcem, ki je stanoval pri svojem bratu v Ljubljani, pred tedni pa je odšel neznan kam.

* **Utopljenka, ki odklanja pomoč.** V Kobiljaci v Srbiji je skočila te dni v samonimnem namenu absolvirana filozofinja Darinka Vasić iz Beograda v Drino. Voda jo je nesla okoli sto metrov in jo zanesla naravnost pred splavljari, ki so prišli iz Zvonika. Splavar Jelisavčić ji je takoj ponudil motiko v pomoč, toda Vasićeva ga je pričela preklinjati, češ da naj jo pusti v miru, da konča svoje življenje. Toda splavar se za vse preklinjanje obupanke ni zmenil, ampak skočil nato v vodo in jo proti njeni volji rešil ter izročil policiji. Pri zaslišanju je obupanka odločno odklonila vsako izjavo, zakaj si je hotela vzeti življenje, nakar jo je policija poslala k njenemu bratu, uradniku Narodne banke, ki je junaskemu rešilcu dal tisoč dinarjev nagrade, ker je rešil njegovo sestro.

Za krasno jesen

ki se nam obeta naj o si naše dame nabavile krasne damske plašte,

ki so ravno kar dospeli in so po jako ugodnih cenah na razpogo pri tvrdi

Fran Lukič, Pred škofijo 19.

Kroji in vzorec najmodernejši.

* **Smrt vsled kačjega pika.** V okolici Mostarja se je pripetil grozen slučaj. Seljak Mato Lukič star nad

Držite se stare navade

in uporabljajte še nadalje davno preizkušeni

Pravi Franckov kavni pridatek.

Ta pocenjuje kavo, jo krepča in ji daje dober okus.
Tudi k žitu spada neobhodna Pravi Franck.

Naši onstran granic

Zanimiva in poučna polemika

Polemika med Pierom Bellijem, ustanoviteljem tržaškega fašistovskega lista »Popolo di Trieste« ter sedanjim urednikom »Sera«, in njegovimi prejšnjimi tovariši se nadaljuje z vso ostro. Na dan prihaja jo stvari, ki jasno kažejo vso gnolbo fašistovskega režima. Poročali smo že, da je regent tržaške pokrajine, fašistovske zveze izključil Bellija iz stranke, ker je napadel velikega fašistovskega komisarja za tržaško pokrajino posl. Riccija ter ga zmerjal za analfabeta. Piero Belli je začel še bolj kričati, nakar je začel »Popolo di Trieste« objavljati epizode iz preteklosti Bellijevega življenja. Piero Belli, ki je veljal do danes za enega prvih fašistov in do katerega je imel Mussolini veliko zaupanja, tako da mu je poveril marsikatero delikatno mislo v zadevah fašizma, je bil pred vojno avstrijski konfident na Reki in desna roka tamošnjega madžarskega guvernerja grofa Wickenburga. Tu je Belli vodil tudi list »Il Giornale«, ki je pisal proti Italiji in za madžarski režim na Reki. Kot tak je dosedaj veliki fašist Belli nastopil kot priča proti dvema Italijanoma, ki sta bila obdolžena vohunstva v prilogi Italiji in radi Bellijevega pričanja tudi obsojena od takratnega madžarskega vojaškega sodišča na Reki. Ob začetku vojne je madžarska ekspozitura na Reki poslala Bellija v Italijo, kjer je vohunil v prilogi Avstrije; nakar se je po vojni povrnil na Reko. Tu so ga po kmalu spoznali njegovi bivši nasprotniki in idealni Italijani ter poskrbeli, da je moral zapustiti Reko. Pri prvem pojavu fašizma je zaslužil, da se bo v senci njihove zastave dal dobro živeti in je brez pomislekov vstopil v njihove vrste, kjer je v prav kratkem času napravil sijajno kariero.

Radi teh Bellijevih dejanj so tržaški bojevnik, vojni dobrovoljci in invalidi nastopili s skupno zahtevo, da se Piero Belli izloči iz Trsta. Ta je radi tega vložil kazensko ovadbo proti listu »Popolo di Trieste«, ne da bi pri tem dovolil dokaz resnice, ter pozval predsednike imenovanih organizacij, da v 24 urah sprejmejo nase odgovornost za očitke, ki so jih naperili proti njemu v motivaciji omenjenih zahtev za njegov izgon. Med tem pa je tržaški prefekt posvaril ravnatelja lista »Sera« in radi tega se ista drža v poslednjih dneh bolj zmerila, ker visi nad njo Damoklejev meč popolne ustavitve nadaljnjega izhajanja.

— O duhovščini je trdil prof. Cavalotti na fašistovskem sestanku v Gorici poleg že povedanega še to: duhovnik se ne spominja vedno tega, da mu je poverjena misel miru in ljubezni, marveč večkrat vrši na prizivnici in v spovednici najbolj gorečo nacionalistično propagando, priporočajoč odorne metode in včasih poskibi tudi sredstva za borbo. Vpliv duhovnika je največji med drugorodnimi masami in še naraste, kadar so mu dani na razpolago neznatni materialni. Kadar ne more svojega protitalijanskega nasprotstva kazati z direktno akcijo, stori duhovnik to z insinuacijami in dvomi, kar morda še bolj zmoti vest...

— Novi azili »Italie Redente«. V Vrtojbi je bil 23. t. m. odprt azil »Italie Redente«. Poskrbi se tudi hrana za otroke. V Mirnu in Renčah se otvorita azila »Italie Redente« v oktobru. Prisostvovala bo vojvodinja d' Aosta.

— Slovenske narodne pesmi so proti državi. To fašistovsko modrost vsebuje razsodba sodišča v Ajdovščini, po kateri so obsojene pogojno na par mesecev zapora vsaka, nekatere vipske mladenke, ki so o kresu peke razne slovenske narodne pesmi, med njimi na primer »Venček na glavi se«... Po italijanski obsodbi se toliko bolj, »dokler slovenski rod biva po zemlji hod«, bo slovelo slovensko dekle.

— V Trzinu so aretirali vojnega invalida 57letnega Antona Doljaka, ki je hodil okoli in prodajal razglednice, za kar je imel oblastveno dovoljenje. Ljudje so mu dajali tudi milodare. V Trzinu je revčev nabral precej lir potem pa stopil v gostilno. Vročje je bilo in pijača mu je hitro zmešala glavo. Na cesti je začel kričati. Stari časi so oživeli v njem in kakor je bilo zapovedano v vojnem času v Avstriji, se je mož nekaj ogledal za Franca Jožefa in za Avstrijo pa tudi na naslov Italijanov je izpuštil par vzlikov, takoj pač, kakor je delal nekoč marsikdo na nemški ukaz. Popolnoma pijanega nesrečnega moža so aretirali.

in naznanili sodišču, kjer ga čaka huda kazn.

— Velikodušni tatovi. Matej Gobo si je prislužil v Ameriki 40.000 lir in se vrnil z njimi v Pulo. Najel je neko gostilno v ulici Sissano in trzil je z vinom. Pred par dnevi so mu nemani tatovi odnesli 38.000 lir. Ves iz sebe je bil nesrečni Gobo in hodil je po okoliščini od hiše do hiše ves objokan in izražal je željo, da bi mu tatovi vsaj nekaj vrnil. In res je njegova žena 23. t. m., ko je stopila iz hiše, našla tik veže 26.000 lir, ki so jih Gobo vrnil velikodušni tatovi, zadovoljni s pridržanimi 12.000 lirami.

— Izizivanje na Reki. Prišli so fašistovski naraščajniki iz Bologne s svojo godbo. Po ulicah so kričali na vse grlo in se ogrevali za osvobodeno in ujedinjeno Reko, končno so šli do mosta in se proti Jugoslaviji postavili v bojno vrsto s svojimi voditelji na čelu. Godba je intonirala himno rešitelja D' Annunzia. Fašistovska mladina se je pobožno sklonila, na to pa je začel vik in krik: Eja, eja alala za Mussolinija, za D' Annunzia in posebno divji so bili vzkliki: Viva Dalmazia italiana!... Mi to samo beležimo, Host Venturi pa naj presodi, če bo Reki v korist.

— Akad. kipar Franjo Gorše, ki se mu diže nekaj časa v Trstu, se pripravlja na razstavo svojih del v oktobru. Gorše je prvi Slovenec iz Mestrovicjeve šole.

— Morskega psa je vjel ribič Ante Larič iz Ližnjana. Po noči je šel s svojim čolnom ribe lovit. Svetilka je dajala močno noč. Male ribe je zasledoval morski pes in prišel v bližino svetilke. Luč ga je tako zblepela, da je mirno obstal vrh vode. Ribič je kar z roko pograbil morskega psa za rep in ga vrgel v svoj čoln. Tako je sedaj že drugi vjel morskega psa. Odnesel ga je v Pulo na ribji trg. Morski pes je bil še mlad, dolg je bil en meter in pol.

Iz Trbovelj

— Ureditve pokopnin rudniških nameščencev. Pišejo nam: Pokojniški zavod stoji na stališču, da ne gre nakazovati imen rudniških nameščencev, ki imajo polne pokojnine pri Bratovski skladiščni, to je 1000 Din na mesec, izrednih doklad na starostno rento v znesku mesečno okroglo 400 Din. V tem oziru se godi rudniški nameščencem velika krivica, ker plačujejo v pokojniški zavod prav iste prispevke kot oni, ki so deležni izrednih dokladov, so pa v nasprotju z rudniškimi nameščenci zavarovani le pri pokojniškem zavodu. Lanska bilanca pokojniškega zavoda izkazuje 51 milijonov gotovine, v poslopih ima tudi veliko premoženje. Zato bi bilo umestno, da se ugotovi težnjam rudniških nameščencev, zlasti se, ker bi znašale dajatve za Trbovlje, kjer je večina prizadetih, le 18.000 Din na mesec. Iz istega vzroka so prav tako v skrbah drugi aktivni nameščenci. Društvo rudniških nameščencev je v tej pereči zadevi že večkrat interveniralo, vendar zaman. Zato se je sedaj pojavilo stremeljenje, da se neha plačevati v Bratovsko skladiščno. Rudniški nameščenci bodo obenem zahtevali od Bratovske skladišnice izplačilo že vplačanih prispevkov.

— Veliko število vpisanih otrok. Letošnja statistika nanovo vpisanih otrok za prvi razred izkazuje na vseh tukajšnjih šolah toliko otrok, da bodo morali otvoriti po več paralel.

— Nove cene mesa. Okrajno glavarstvo je izdalo za trboveljsko občino novo razglas o ceni mesa. Kilogram govedine sme stati do 16 Din, teletine 18, svinjine 20, jeter 15, govejih pluč 8, telečjih 18, vampov 8, možgan 8 Din. Razglas o ceni mesa mora biti nabit v mesarijah na vidnem mestu.

Iz Laškega

— Utopljenec. Dne 23. t. m. so potegnili iz Savinje poleg mosta v Laškem truplo neznanega utopljenca. Truplo je ležalo v vodi, predno ga je zaneslo do Laškega, že več mesecev in je bilo popolnoma razpadlo. Po oblepi bi bilo soditi, da je utopljenec spadal v delavski stan. Glava je bila odtrgana.

— Prememba posesti. »Pivnic«, last pokojnega dr. Kolška, so prodali njegovi dediči g. dr. Ign. Tropsu, gostilničarju v »Narodnem domu« v Brežicah za 262.000 Din. Slovita slovenska gostilna ostane tedaj v dobrih narodnih rokah, kar Laščani z veseljem pozdravljamo želeč g. Tropsu iskreno dobrodoščilo.

— Jernejev sejem, dne 24. t. m., je izkazal dogona 532 glav živine. Prodanih je bilo 26 volov, 19 krav, 7 juncev in 16 telci. Cena je bila kravam 3 do 5 Din, telcem 6 do 7 Din in volom 7 do 8,50 Din. Ljudi je bilo malo, kupčija slaba. Nezadovoljni so tudi gostilničarji in trgovci.

Sport

Zagrebsko lahkoatletsko prvenstvo

V svrhu primerjanja rezultatov, ki so se prošlo soboto in nedeljo dosegli pri tekmovalstvu za lahkoatletsko prvenstvo Zagreba, z našimi, objavljamo v nastopnem za grebske rezultate. Številke v oklepajih so naši rezultati:

Tek 100 m: Spahić 11,2 (11).
Tek 200 m: Spahić 23,9 (v soboto 24, v nedeljo 33,7).
Tek 400 m: Hoffmann 5

Iz življenja in sveta

Zgodovina kopeli

Michelet, ki se rad krepko izraža, je izjavil, da se je ves zapadni svet v srednjem veku praskal, in sicer zastran umazanosti. Če je starina zelo čislala kopeli, jim pa je bilo krščanstvo prej sovražno. Še v 17. in 18. stoletju je bilo kopanje kaj malo v navadi, kakor poročajo Negier, Calmettes in Marechalar v krasni izdaji «Les Bains à travers les Ages».

Grška in rimska kopališča so se do danes ohranila v obeh deželah kakor tudi po Galiji in drugod. Popolnoma opustila se niso nikdar, ali njih obča uporaba je še prilično mlada. Se med sodobniki naletiš na starčke, ki se niso nikoli kopali. Dolgo se je šlo kopanje za lek, in sicer nevarno. V 17. veku je Renaudot pisal, da je — razen v zdravniške svrhe in v nujni potrebi — kopel ne samo odveč, ampak tudi zelo kvarna. V zadnjem stoletju se je vse to predručilo. Za zdravje kopanje ni neobhodno potrebno, pač pa je prijetno, priča o spoštovanju do samega sebe in nudi prav koristno fizično silo.

V srednjem veku je sv. Radeunda pripravljala kopeli za siromake vsak četrtek in vsako soboto. Pariz je imel v 13. stoletju 26 javnih kopalnic in potilnic. Pozneje pa se je njih število skrčilo, ker so zdravniki zagotavljali, da širijo kugo, bogoslovci pa, da pospešujejo razuzdanost. Duhovniki so tega zastarelega naziranja še dandanašnji: pred nekaj dnevi sem videl na Bledu enega, ki se je zgražal nad Grajsko kopeljo, pozorno motreč tesne kopalne obleke. Kaj bi pač rekel na Ruskem, kjer se moški in ženske povsem goli skupaj kopeljejo? Pri nas je sorazmerno še premalo javnih kopališč, dasi je n. pr. Ljubljana dobila v zadnjih letih dve taki napravi.

Komedija z madžarskimi falzifikatorji

V ponedeljek je bila v Budimpešti zaključena vzklina obravnava proti ponarejevalcem francoskih frankov. Razprava je bila silno zanimiva, ker nudi natančno sliko madžarske mentalitete, zlasti, kar se tiče madžarskih irendističnih operacij.

Pri zaslišanju ni prišlo na dan nič posebnega, ker so se vsi obtoženci zagovarjali po natančnem načrtu. Nekateri so se pri tem obnašali zelo predrzno in izjavljali: Državni pravdnik je ugotovil tehno dejstvo, da so falzifikatorji ponaredili 25 do 26 tisoč francoskih tisočakov. Že to dejstvo samo na sebi zadoštuje za kriterij zločina. Na drugi strani pa se ne more tajiti, da niso delali ponarejevalci samo iz egoističnih namenov. A stvar je taka, da sta zločin in domoljublje dva dosledno različna pojma.

Tudi Nadossy se je oglašil na koncu razprave in je dejal: «Izjavljam, da se čutim krivega, vendar ne v smislu zločina, kakor mi ga je naprtila obtožnica. Odločno ugotavljam, da nisem ponarejevalec denarja, niti falzifikator dokumentov. Proti takim obdolžitvam odločno protestiram. Če sem kriv, naj najde sodišče sredstva, da me obsodi po pravi. Potem bom tudi prenašal svoje jetništvo z največjim mirom. Če pa sodišče ne more dokazati moje krivde, naj me oprsti in pošlje domov.»

Sodišče je nato potrdilo za večino obtožencev prvotno obsodbo. Nekaterim se je kazen znižala, princu Windischgrätzu in Nadossyju pa je bila protna za odpust iz ječe odbita.

Naj bo za nameček še konstatirano, da se je Nadossy zredil v zaporu za 6 kg. Tako mu diši rčet madžarskih političnih kaznjencev...

V zvezi s falzifikatorsko afero se poraja tudi zanimivo vprašanje, kdo postane novi madžarski vojaški škof. Zadravec je težko kompromitiran, ker je dokazano, da je falzifikatorje zaprisegal ter se aktivno udeleževal pri sortiranju ponarejenih tisočakov. Sodišče je škofa Zadravca sicer opustilo, hotev v tem preprečiti kompromitacijo madžarske armade in cerkve. Toda kot vod-

ja vojaške škofije je Zadravec vseeno postal nemogoč in ga je treba odstraniti. Odpust sicer oficijelno še ni poveljen, toda kakor javljajo poročila iz Budimpešte, vodi agende vojaškega škofa že par mesecev Zadravec namestnik, frančiškanski pater Pij Szabo, dočim Zadravec ne sme več prestopiti praga škofijskih uradov. Pij Szabo bo imenovan za novega madžarskega vojaškega škofa, čim dospe pritrtilo kompetentnih cerkvenih oblasti in prireja frančiškanskega reda. A Zadravec — ali bo držal besedo, da pojde za misijonarja med afriške zamorčke?

Petstoletnica Helsingöra

Dansko mestce Helsingör, znano predvsem iz Shakespearejevega «Hamleta», slavi letos svojo petstoletnico. Še danes je Helsingör star že sedemsto let, 200 let, preden je postal mesto, je bil neznatna ribiška naselbina in šele pred 500 leti je dobil značaj trdnjavskega pristanišča. Kralj Erik mu je dal vse privilegije.

Se v XVI. stol. so čuvali Helsingör in njegovo okolico topovi. Posebno trdnjavi Kronborg in Fort Hamlet sta bili močni: ladje, ki so vozile skozi Sund, so morale poslušati voljo tedanjega danskega kralja in plačevati tribut. V nasprotnem slučaju jih je zadelo materijalna kazen.

Neko sporočilo pravi, da je Shakespeare spoznal Helsingör na krovu ladje, ki je vozila skozi te kraje. Izstopil je v Helsingöru, kjer je slišal iz človeških ust zapleteno zgodbo, kateri je dal pozneje obliko svojega «Hamleta». Sploh pa je Helsingör kakor ustvarjen za mračne in fantastične motive. Grad Kronborg, kjer se je prikazal Hamletu očetov duh, je naravnost obdan od pravičnih kombinacij. Še danes kažejo domačini tuju kasemate, v katerih je ležal Ogier, ki pa je takoj, ko je slišal o nevarnosti, ki preti domovini, skočil pokonci, raztrgal verige in hitel svojim na pomoč. Tudi stoji še danes osmerokotna soba, v kateri je umrla kraljica Karolina Matilda radi svojega ljubezenskega razmerja do ministra Struenseea. V tem starem gradu se sedaj vrše samo svečanosti. Upričarjajo se Shakespearov dela, držana strogo v stilu starih bakrorezov. Obhodi in veselice se vrše v danskih narodnih nošah. Vitezi nastopajo v popolni bojni opremi, dvorjani in dame z dvora pa nosijo obleke preteklih stoletij. Družabno življenje je zelo pestro, na takih prireditvah vidi človek tudi meni in lankehte ter helsingörskega župana. Mož je sicer socialista, toda v svečanih prilikah se obleče, kakor veleva šega, v obleko bogatega meščana iz XVI. stoletja. V Kronborgu se vrše turnirji, pri katerih izklicujejo heroldi boje in zmagovalce.

Tako oživljajo prebivalci Helsingöra spomin na stare čase in se navdušujejo za tradicije svoje domovine.

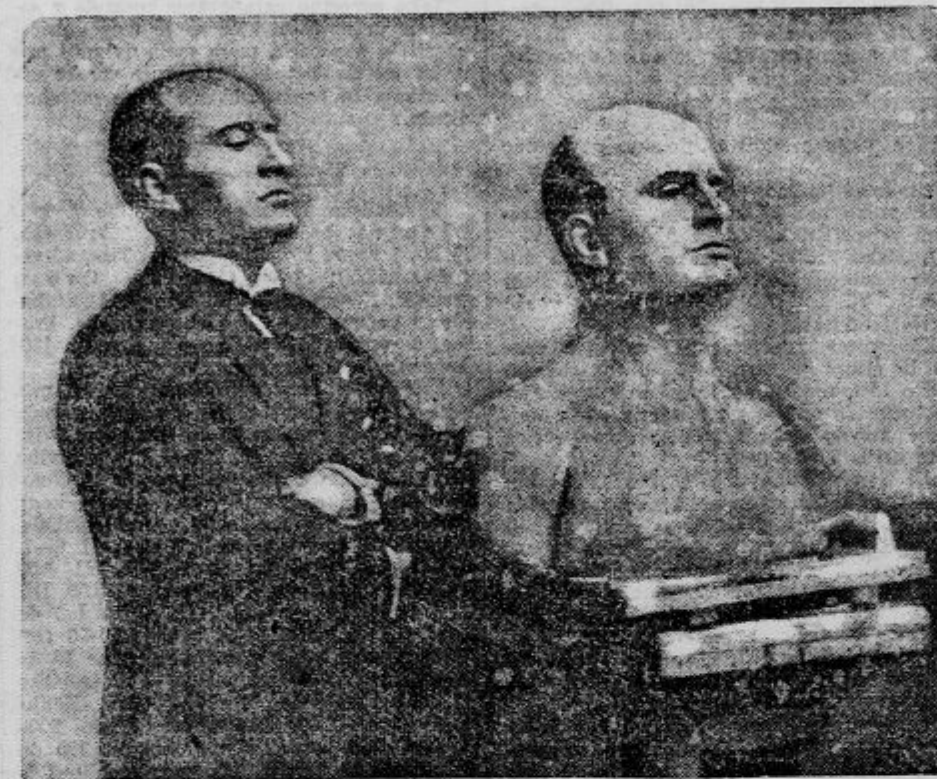
Filmski igralec Rodolfo Valentino,

ki je, kakor smo že včeraj poročali, v ponedeljek umrl na posledicah operacije na slepiču.

Viljem na nemški meji

Svetovni listi sedaj preključujejo vesti, da je Viljem zbolel za težko influenco. Bivši kaiser se je le neznatno prehladil in si je prebral nahod s prav enostavnimi sredstvi. Ker pa ga je baš tiste dni obiskal nizozemski zunanji minister, so se raznesli glasovi, da Viljem ne more nikamor iz Doornu in da se bo moral radi svoje bolezni preseliti drugam.

Berlinski časopisi poročajo še o drugi novosti. Dopsnik lista «Berliner Zeitung am Mittag», ki se je peljal v Doorn, da se osebnost preprča, kaj je z Viljemom, je javil svojemu šefu, da je v Doornu vse pri starem. Viljem je zdrav in se sprehlaja, svoja priljubljena dela pa opravlja kar naprej. Včas ga zamika kakšen kraj in tedaj se pelje na izlet v avtomobilu. Nedavno ga je preganjala radovednost, kako je na nemški meji. Sofer je zapeljal tik do pograničnega stražarja in Viljem je izstopil. Če bi bil hotel, bi lahko prestopil mejo, toda se je raje premislil ter hodil nekaj časa sem in tja. Obmejno prebivalstvo, ki je izvedelo, kakšnega možaka ima v svoji bližini, se je brž zbralo, da vidi nekdanjega vladarja. Na nemški meji je prišlo skupaj kakih 20 do 30 ljudi, ki so Vilje-

Mussolini v klasični pozi rimskega imperatorja pri kiparju Dungu.

Fran Albrecht:

Malo važni zapiski

Blažna naglica je karakteristik tega mesta. Strašno se mudi živeti tem ljudem. Vse bega, se prehiteva, prvi za zasluzkom, za kruhom, za bogastvom, za slavo, za nasladi in užitkom. Sedeš v kavarni ali restavraciji, natakter te postreže v hipu, z malomarno odurnostjo, mimogrede; kar ti prinese, je v naglici napol skuhan, posoda napol umita in oznažena. Sedeš v teater: besede ti frče z odra bliskoma, v omotični naglici, da jih jedva dohaja uho. Naglica pod zemljo in na njej, v trgovini in v kupčiji — povsod. Ko stopiš prvič na to razpaljeno, vulkansko zemljo, ti bruhne v dušo val omotične hitrosti, razviharji ti provincialne živce ta stopnjevanji, besni, razžarjeni ritem, da skloniš glavo in se mu izročiš pokorno in vdano. Padel si v vrtnice; zdaj te nosi okoli v zmerom hitrejših kolobarjih, vedno hitrejših.

Tako se naza naš dnevni red določi sam po sebi: ob dveh jutraj v posteljo, ob osmih dopoldne iz nje. Naš edini posel pa je: gledanje.

Dnevi so posvečeni predvsem muzejem in galerijam. To je nekaj obligat-

nega za vsakega potnika, ki pride v tuje mesto, nekaka dolžnost in nima zato zame tiste privlačnosti in mikavnosti, nego brezskrbno in brez čuta nujnosti pohajati po mestu, motriti življenje, udajati se mu, sodoživljati, sostvarjati. Name učinkujejo vedno komično tiste številne skupine Angležev, ki jih vidiš tudi na vsak korak, sedeče, natrane kakor sardine v ogromnem avtobusu in verno poslušajoč svojega cicerona, ki docira z dolgočasnim, naučenim glasom: To palačo, gospoda, je sezidal Karel Veliki, za časa Ludvika IX. je pogorela skoro do tal, Ludvik XIII. pa jo je zopet sezidal... In Angleži in Angležinje — pridni učenčki — poslušajo odprti ust, nekateri vneto pisarilo, drugim pa se pozna, da sproti memorirajo. In to gre ves dan od ranega jutra do poznega večera in temu se pravi: Pariz v osmih dneh. Kakšna glupost!

Zakaj človeku, ki ima nekaj fantazije, govori svojo zgodovino vsaka hiša, vsak kamen. Človek sam ji piše njeno zgodovino, jo obda z bleškom in sijajem preteklosti in jo prepoji z lastnim vročim in resničnim življenjem. Samo tako potem zares oživi pred njim, postane neločljiv del njega samega — nikdar pa ne, če mu njeno zgo-

Dijaško življenje

Kongres CIE v Pragi

Dne 18. t. m. je bil otvorjen osmi kongres Mednarodne študentske konfederacije (Confédération Internationale des Etudiants) v Pragi. Organizacija nacionalnih zvez visokošolcev si je izbrala tokom svojega obdobja (ustanovljena je bila tik po prevratu po študentih Velike antante in aliranih držav) letos že drugič zlato slovanstvo Prago za mesto svojega letnega zbora. Sestalo se je preko 230 delegatov iz več nego 36 držav.

Delegacija jugoslovenskega študentstva je sestavljena iz šestih članov: trije Beograščani, dva Zagrebčani in en Ljubljanečan. Beograjsko univerzo zastopa v inozemstvu že od nekdaj pravnik gosp. Živančević, bolj radi dobrih zvez pri odločitvah visokošolcev. Ostale delegate Beograda imenuje običajno rektor (kako je bilo v našem sedanjem slučaju, še ne vemo), ker se pa študenti navadno ne zedinijo sami, iz katerih društev naj bi bili delegati. Do skupnega stalnega predstavništva vseh študentov pa se študenti prestolice še niso povzpeli. Malo bolje je v Zagrebu. Tu obstaja Podporno društvo, v kojem je članjen sicer samo del (daleč pod polovico) visokošolcev, kjer pa neorganizirani močje priznavajo stalno zastopstvo celokupnega visokošolskega dijaštva v imenovanem Podpornem društvu. Predsednik zagrebškega Podpornega društva je sedaj aglini predsednik SDS akademskega kluba »Jugoslavija« pravnik g. Brulić. Na najboljšem so vsekakor slušatelji ljubljanske univerze, ki imajo od preteklih leten svoj stalno najvišje predstavništvo v demokratsko izvoljenem »Svetu slušateljev ljubljanske univerze«.

Na praskem kongresu zastopa že tretjič od lanske jeseni ljubljanske študente na mednarodnem dijaškem forumu SSLU. Prvi se je udeležil v imenu naših akademikov podpredsednik SSLU pravnik gosp. Ciril Goloub v družbi dveh odbornikov Akad. kluba za Društvo narodov meseca aprila t. i. kongresa balkanskih akademskih klubov za Društvo narodov v Beogradu. Drugi delegat SSLU je bil njegov tajnik IL pravnik gosp. Vekoslav Iskra na kongresu »Mednarodne študentske pomoči« julija in avgusta t. l. v Sremskih Karlovcih. Danes pa zastopa ljubljanske študente na praskem kongresu CIE tajnik I. SSLU fil. gosp. Mirko Schenk. Prvič se je pripetilo to pot, da financira kakor ostale delegate Jugoslavije tudi ljubljanskega ministrstva zunanjih poslov, v katerem sicer SSLU ni nič kaj dobro zapisan in ki je že resno nameravalo preko notranjega ministrstva razpustiti to občo koristno institucijo ljubljanskih visokošolcev.

Da predem na praski kongres, v kolikor že poročajo o njem praski listi. Pokroviteljstvo kongresa je prevzel češkoslovaški minister prosvete dr. Krčmar, ki je v sredo 18. t. m. pri otvoritvi v svečani dvorani mestne posvetovalnice osebno v imenu vlade CSR pozdravil zborovalce. Za mesto Prago je izrekel dobrodošlico primator dr. Baxa, za univerzo pa rektor Karlova univerze dr. Kříženecký. Sledili so otvoritveni govori članov prezidija CIE. Odličnim zastopnikom oblaščev se je za zborovalce zahvalil letošnji (1925/26.) predsednik CIE Poljak gosp. Jan Balinski - Jundzill, ki je izrazil svoje veselje, da nastopa zopet v Pragi, kjer se je že pred petimi leti mudil kot član poljske delegacije na kongresu CIE. V teku teh petih let so se izvršila velika dela na izpopolnitvi te velikopotezne študentske organizacije. Njena glavna naloga je skupno delo, ki se prilega s prijeteljstvi zvezami študentov različnih držav. Vsaka država ima lastne študentske nacionalne organizacije, ki pošiljajo delegate v CIE. Poslednja (CIE) ima to dobro stran, da utrjuje čut odgovornosti, kajti delegati morajo izražati prepričane tovaršev, ki jih zastopajo. Študentsko sodelovanje ima drugačen značaj kakor ostale mednarodne organizacije, ki imajo mnogo konkretnih ciljev. Mi, predstavniki najrazličnejših pokrajin, zastopamo različna mnenja. Kljub temu pa se naša mišljenja ne ločijo preveč drugo od drugega. Glavna zasluga kongresa pa je, da se izboljša skupni nazor, skupna formula, ki zadovoljuje vse dežele. Govornik nadaljuje o težkočah, ki se pojavljajo in ki ovirajo mladino pri tem njenem cilju. Toda mladina je voljna in junška do-

volja, da pride preko vseh ovir. Tu je treba predvsem spoštovanje pred milijenem drugih, ki edino more zbuditi veliko mednarodno prepričanje, vzajemno delo na tvorbi miru. »Veselim se tudi kot Poljak, da sem zopet v Pragi. Prihod mnogobrojne delegacije je dokaz, da se vedno bolj in vedno uspešneje dela na utrditvi prijateljskih zvez s češkoslovaško mladino. Praga postaja vedno bolj mednarodno središče. Vseh osem kongresov se je vršilo v različnih meslih. Dejstvo, da se vrši letošnji kongres že drugič v Pragi, je dokaz, da se je vsem udeležencem Praga najbolj dopadla.«

Kongres, ki bo trajal do 26. t. m., ima po časopisnih vesteh odločati tudi o sprejemu grškega in ameriškega študentstva v CIE. Izbrano se sicer v čelu kongresa prvih dni ni ničesar pričelo. Vendar imamo iz nadvse skopih in še to zafrkljivih poročil nemških novih ta vtis, da se še tudi letos ne bo sklepalo, oziroma da po event. sklopanju še vedno ni pričakovati sprejema Nemcev v CIE. Kar pa se tiče naše države, imamo, da bo vodja delegacije gosp. Živančević obklevitve in uspešne nastop, ker ima poleg sebe letos tudi »tiskarja in slovankega delegata«.

Na prvi delovni seji konfederacije je v četrtek 19. t. m. prikazal zastopnik ameriškega študentstva gosp. Fox razvoj študentskih organizacij v Ameriki. O delu CIE sta poročala predsednik gosp. Balinski in podpredsednik g. J. C. Macadam. Njuni poročili soglašata v tem, da se kaže vedno večje zanimanje s strani velikih mednarodnih institucij do CIE. Nov član je postala Južna Afrika. Načelo, na se je sprejelo na isti CIE v Stuteartu da so v diskusiji vsi jeziki enakovredni, da pa je oficijelni jezik razlog pravil merodajni jezik francoski, je kongres sprejel na znanje. Odklonjen je bil predlog nemških študentov, naj se praviha v toliko spremene, da se dovolji za jezik noga-tati tudi nemščina. Formalno je namreč ne-može, da bi nečlan CIE predlagal spre-membo pravil. Vendar bo o tej zadevi še enkrat govora v prvi komisiji.

V petek so napravili udeleženci kongresa dvodnevni zlet v okolico Prage. Obiskali so Jižin in Hradec Králové. Povod so jih po-zdravili predstavitelji oblaščev in društev, ki so jim razkazali mnoge znamenitosti v me-stu in naravne lepote okolice.

V ponedeljek 23. t. m. je razpravljali izvršilni odbor pod predsedstvom gosp. Balin-skega o priitvi študentske zveze Severne Amerike v CIE. Po izbrnem poročilu o or-ganizaciji severnoameriške zveze, je odbor sklenil, da bo CIE čim tesneje sodelovala v zvezo, da se ona tako leje izpopolni.

V torek dopoldne je bila na dnevnem redu prve komisije razprava o potovanjih in o razmerah glede potnih listov v posamez-nih državah. Obširneje je poročal v debati tajnik komisije za mednarodno intelektual-no sodelovanje g. Ornescu. Za Čeha je po-ročal g. Jan Mertl. Izmed gostov pa so se udeleževali debate: zastopnik tajništva Dru-štva narodov g. dr. Slavnik, zastopnik me-dnarodnega urada dela, dalje zastopnik viso-košolske federacije za Društvo narodov g. dr. Preiss in pa za Pax Romana g. Orlikov ski.

Drugi komisiji je bila poverjena razpra-va o budžetu centralnega urada in o znan-stvenih filmih.

Tretja komisija se je pečala z organiza-cijo ameriških študentskih ekskurzij.

Člani pete komisije so si ogledali praške socialne ustanove. Obiskali so »Kolej študentov«, »Kolej Hlavka«, nemški študen-ski dom, Kolonijo študentov na Letni, novo zgradbo Masarykovega kolegija ter razstavo za študentsko prekrbo, ki je nameščena na pravni fakulteti nasproti parlamentu.

Šesta komisija je posetila Tyršev dom in praškega Sokola.

— Junjske štipendije so končno tu. Iz-plačuje jih gosp. Rozman v kvarturi dnevno od 10. do 11. dopoldne. Štipendisti naj se javijo pri njem po možnosti že danes v četrtek ali vsaj še ta teden.

— Visokošolci in uradniška menza. Radi prevelikega števila članov uradniška menza v zadnjem času študentov ni sprejemala na hrano. Pred dnevi pa je odbor imenovan menze ponovno sklenil pripustiti visokošol-ce med članstvo, oziroma goste menze.

Dopisi

DOMŽALE. Godbeno društvo zida svoj dom, ki naj bo ponos Domžal. Tega se trdno dobro zavedajo, zato so se rade volje odzvali povabilu za dovoz vsega materi-jala. V nedeljo 23. avgusta so pripeljali prvo polovico opeke. Ob 8. zjutraj so se začeli zbirati okrašeni vozovi in med svi-ranjem godbe je odrhnila kolona proti Mengšu. Lep pogled se je nudil gledalcu na Mengeškem polju. Kolona 56 okrašenih voz se je z godbo na čelu pomikala proti opokarni Jenčici. Opeka je bila naložena v 2 urah in to 30.000 komadov, v najhujši vročini. V tem se kaže velika poštivnost vrlih Domžalčanov. Gradbeni odbor se tem potkom zahvaljuje vsem, ki so pripomogli k dovozu opeke, posebno pa g. Jenčiču, ki je daroval 3000 komadov opeke.

CERKNICA PRI RAKEKU. Preteklo ne-deljo je priredil »Sokol« svoj javen telo-vadni nastop, združen z veliko vrtno ve-selico. Nebo je bilo jasno in že v prvih, popoldanskih urah so prihajali Sokoli in na-ši prijatelji iz bližnjih in daljnjih krajev. Posebno v veličastnem številu je bil zastop-an vrli borovniški Sokol. Točno ob 3. se je razvil močan »sprevod Sokolov skozi cerkniški trg« in na čelu je korakala le marljiva domača godba »Gaslinega društva« pod vodstvom kapelnika Andreja Zu-lana. Po slovesnem obhodu, pri katerem so domačini na mnogih krajih navdušeno pozdravljali sokolske čete in jih obmeta-vali s cvetjem, je krenil sprevod na telo-vadnišče. Nekaj po 4. uri se je pričela telo-vadnja, pri kateri so v posebno obilnem številu nastopile članice in deca. Lega te lovadišča je bila precej neprimerna, vsled česar izvedba prostih vaj ni bila taka, ka-kor bi lahko bila sicer. Tem izvirnejše je pa služil prostor kot veselilni prostor. — Najprej izvedla je izvajala vaje ženska de-ca. Proste vaje članice so bile mnogo bolj-še pri generalki kot pri nastopu. Člani in zolenci so se tudi dobro odrezali. Orodnja

telovadba na drogu in bradlji je kazala mnogo življenja in prožnosti; bilo je dokaj lepih izvedb. Za vse točke so želi telovadci kot telovadkinje burno priznanje, zlasti pa je bila aplavdirana ženska deca. Po telovadbi se je razvila pristrčna zabava. Pri-znati pa je treba, da se je za dober den tega prazničnega razpoloženja zahvaliti ne-umorni domači godbi

Oevre Richter Frich:

Rdeča megla

Roman.

Se sreča, da je ostalo vreme mlo in letno. Čeprav je bilo sredi meglenega doba, se je vendar zdelo, da nima megla nikake prave oblasti več. Ob jasnih solčnih dnevih je sedela na vrhu otoka in zrla na morje. Nikoli ni opazila ničesar, kar bi bilo podobno ladji. Nekega večera je začela iz dalje trobljenje sirene. Planila je iz kočice, toda megla je stala nad vodo kakor zid. In tožni glas sirene je kmalu utihnil...

Nikoli ni mislila na to, da bi morala ostati dolgo na tem samotnem otoku. Zanašala se je, da ji usoda, ki je bila toli usmiljena z njo, tudi poslej ne odreče svoje pomoči.

Toda dnevi so minevali, a pomoči ni bilo od nikoder. Miss Evi je postajala vsak dan bolj nestrpna. Ali mar golob ni priletel do ljudi? Čeprav ni mogla označiti kraja, kjer je bila, je vendar vedela, da bo dala ameriška vlada na njeno sporočilo preiskati vsak košček novofundlandskih obal.

Najbolj čudno je bilo to, da ji je začelo ugajati na otoku. Telesno delo ji je prijalo. Sekati drva je bilo bolj prijetno in zdravo kakor igrati tenis in kuhati sok bolj zabavno nego plesati v »Café Riche« s kakim krivonogim častilcem iz Južne Amerike.

Vsekakor je bilo to prisiljeno bivanje v umazani, siromašni koči na samotnem otoku zdravilno in blagodejno ležer zoper naveličanost, ki jo je upropaščala. Njene oči niso zrele več tako trudno. Vsak dan iznova se je uverjala, kako koristno je za človeka, ako si mora pomagati sam s svojo lastno močjo in z delom svojih lastnih rok.

Nekega dne se je lotila celo pomivanja kočice. Naporno klečanje na tleh in drgnjenje s staro krpo jo je utrudilo da nikoli tega. Toda

pogled po koči je bil drugi dan tako prijeten, da se je čutila obilno odškodovano za svoj trud.

Tako je minilo štirinajst dni njenega robinzonstva na novofundlandskih peščinah.

XXVII.

Posledna cigareta.

Hladen veter je pihal z jugozapada. Valovi so se rušili na peščine kakor padajoči stolpi. Čedalje više in više so pljuskali po rahlem pologu obale.

Toda otroček se je dostojanstveno branil in je odbijal trdo s trdim. Že tisočletja se je boril z jezo morja. Valovi so mu likali boki in neusmiljeno dušili bedne bilke v razpokah njegovih skal. Toda besnenje vode ni moglo otoku do živga. Pena se je dvigala nadenj kakor glorijski in posamezni najvišji valovi so se vzpenjali prav do njegovega vrha. Tam pa so vsi izgubljali svojo moč in le onemogli brizgi, ki so neprestano padali na streho kočice, so prihajali o silah, ki so se zaman prizadevale, da bi jo razdejale.

Evy Westinghouse ni nikoli slutila, da bi moglo morje tako besneti. Vse okoli nje je vrelo in puhtelo. Ob burnih dneh ni mogla nikamor izpod strehe. Vihar je tulil okoli kočice in grozil vsemu, kar se je upiralo, s smrtno in uničenjem.

Trije dolgi tedni so bili minili, odkar jo je vrglo na gostoljubni otok. Njena skrb je postajala vsak dan večja in duševni odpor, ki ji je pomagal, da je vztrajala, je začel slabeti. Nič več ni mogla prenašati samote. Večkrat je po cele ure govorila sama s seboj o najboljših brezpomembnih stvareh.

V omari, ki je bila v koči, je našla marsikaj koristnega, toda duševne hrane ni dobila prav nikake. O knjigah ali časopisih ni bilo niti sledu. Morala se je zadovoljiti s tem, da je glasno čitala navodila na konzervnih škaticah. Bog zna kako zabavno čtivo to ni bilo, a bilo je vedarje boljše ko nič.

Zelo se je razveselila, ko je našla v svoji ročni torbici razen zrcalca in čopka za pudranje polno zaklopnicno cigaret. Bilo jih je natanko štiri in dvajset. Navadila se je, da je vsak dan popuščila eno. Tako je obenem štela dni. Začela je prvi dan po tem, ko jo je vrglo na kopno. Kadar je ležala po kosilu na postelji in v previdnih, skopih dimih uživala svojo cigareto, je bil zanjo največji praznik. Edino to jo je še spominjalo sveta, ki ga je zapustila.

Toda prišel je dan, ko je vzela poslednjo cigareto iz zaklopnice. Skrbno je prebrskala torbico, da vidi, ali nima vendar še kje katere; toda vse iskanje je bilo zaman. Zdelo se ji je, da drži med prsti svoje poslednje orožje zoper brezup, ki je zavratno silil v njeno srce.

Ali se res ne vrne več v življenje, med druge ljudi? Ali bo res počivala na tem zapuščenem končku zemlje? Ali bo umrla, ne da bi mogla opraviti svoje poslanstvo?

Vrgla se je na trdo posteljo. Burja je žvižgala skozi vse razpoke. Evi je bila kakor brez čustev. Neprestano tuljenje vetra ji je že čisto potrolo duha. Obup ji je strmel naproti, kamorkoli se je ozrla...

Glej, ta cigareta, ki je ležala na težki, surovi mizi kakor eleganten ženski črevljiček na kupu cap, je bila poslednja. Vzela jo je in jo prižgala s pobožnostjo, kakor da okuša poslednjo razdelitev svojega življenja. Ta cigareta je bila prispevka njenega položaja. Še nekaj minut užitka — in potlej sama siva žalost, nemara celo skorajšnja smrt...

Oh, kako ji je dišala! Bilo ji je, kakor da poteka v teh vijugah, ki so se vzpenjale pod črni strop, tudi njeno življenje. Nikoli se ni učila potrpljenja. Nikoli ni imela prilike, da bi se navadila prenašati, češar ni mogla izpremeniti.

Strahu ni poznala. Bila je hči Harryja Westinghousea, ki ga je poznalo skoro pol sveta, da je mož drznega, brezobzirnega, nepremagljivega poguma. Toda samota, ki se ji je zdelo izprva tako mikavna, jo je zdaj dolgočasila. Ubijala ji je dobro voljo in življensko moč.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 19.—

Privediti

Društvo »Sejmarjev«

za Slovenijo
priredi v nedeljo, dne 5. septembra t. l.
vrtno veselico
na lepem senčnatem vrtu
gostilne pri »Jerneju«
na Sv. Petra cesti 85. Spored:
godba, srečolov, šaljiva po-
stava, ples itd. — V slučaju
slabega vremena vrti
veselico v vseh notranjih
prostorih. 24518

Pozor!

Kam namerava drage pri-
jateljice v nedeljo, dne 5. av-
gusta? O odgovor: Vem,
da ti je znano, da je v
nedeljo komarjeva v Sp.
Sikili in da je odnato ga-
silno društvo tokom leta
izredno dobro pitane ko-
marje, kateri bo tudi do-
bro počeno na vrtni ve-
selici, kateri privedi gasil-
no društvo v gostilni gosp.
Petra Šteplca. — Cenjeno
občinstvo se najvidneje
vabi na mnogobrojni obiti.
— Odhor. 24500

Obri

Štampiljke
in vse potrebščine pripo-
roča E. Petar Maribor.
nasproti glavni kolodvoru.
102

STAMPILJE

pečate
etikete, gravirane
SITAR & SVETEK
S. Petar cesti 10

Vulkanizira

vse vrste gumijasta parna
vulkanizacija E. Petar
v Ljubljani, Rimska c. 11.
270

Zobotehnik!

Iščem dobrega delavca, ki
bi se hotel učiti operativ-
nega dela. — Ponudbe na
oglasni oddelček »Jutra«
pod »Glasu 100«. 24503

Veliko delavnico

oddam v najem. Pripravna
je za vsako obrt, kakor tu-
di za skladišče, 5 minut
od železnice pri dr. cesti.
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra«. 24499

Službe

(dobe)

Kontoristinja

smotno strokovnjakinja (ci-
rilsko), namizna, po mo-
stnosti tudi italijanske —
dobro strojeplakno, sprejme
tako tovarna na delati.
— Ponudbe s slike in sabte-
kom mesečne plače na
poštni predal 138 — Ljub-
ljana. 24436

Krojače

za veliko, boljše delo spre-
me oblačila »O« —
Ponudbe-Trebeže. 24438

Strugarja

dobrega in hitrega delav-
ca sprejem v tovarno na
delati. Ponudbe s sabte-
kom tedenske plače na
poštni predal 132, Ljub-
ljana. 24435

Trg. sotrudnika

sprejem kot samostojnega
vodjo trgovine s specijal-
nim blagom in delatimi
pridobiti. — Prednost imajo
vojakiški prosti, neženje-
ni ter da jim je okoli
Kranja znana. — Pogot-
je prosti stanovanje, mesto
plače provizije in delo
ca. 30.000 Din. Ponudbe na
oglasni oddelček »Jutra«
pod »Vodja mešane trgovine«. 24495

Frizerko

za damski salon sprejem.
Ponudbe na oglasni oddel-
ček »Jutra« pod »Značko
»Frizerka 31«. 24548

Kuharico

starejšo, pošteno, snažno,
vaje samostojnega gospo-
dinjstva, šivanja in vrtne-
ga dela, sprejme boljja tri-
članska rodbina na delati.
Plaža po dogovoru Ponudbe
pod »Značko 28« na oglasni